

Täysistunto

Keskiviikko 27.5.2026 klo 14.15

6. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain ja tulotietojärjestelmästä annetun lain 13 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 94/2026 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Jussi Halla-aho: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään työelämä- ja tasa-arvovaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan on annettava lausunto.

Lähetekeskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 30 minuuttia. Jos puhujalistaa ei tässä ajassa ehditä käydä loppuun, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakohtien jälkeen. — Työministeri Marttinen, olkaa hyvä.

Keskustelu

14.56 **Työministeri Matias Marttinen** (esittelypuheenvuoro): Kiitoksia paljon, arvoisa herra puhemies! Työllisyyspalvelut siirtyivät kuntien vastuulle vuoden 2025 alussa. Alueilta on kuulunut paljon toiveita siitä, millaiset työkalut auttaisivat pääsemään kohti yhä vaikuttavampia palveluita. Yksi näistä esille nousseista asioista on ollut tulorekisterin käyttömahdollisuuksien laajentaminen.

Tässä esityksessä ehdotetaan työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain ja tulotietojärjestelmästä annetun lain 13 §:n muuttamista. Esityksellä toteutetaan viime syksyn budjettiriihen työllisyyspaketin kirjaus varmistaa työllisyysalueille mahdollisuus hyödyntää nykyistä laajemmin tulorekisterin tietoja vaikuttavamman työllisyyden edistämisen mahdollistamiseksi. Lisäksi tulorekisterin laajempi hyödyntäminen avaisi myös mahdollisuuksia yksilöllisempien työllisyyspalveluiden tuottamiseksi.

Työvoimaviranomaiselle siis mahdollistettaisiin nykyistä laajempi oikeus saada ja käsitellä asiakkaidensa tulotietojärjestelmään tallennettuja tulotietoja työvoimapalveluiden toimeenpanoa sekä niihin liittyviä tehtäviä varten. Tämä auttaisi erityisesti siinä, että työllisyysalueilla pystyttäisiin nykyistä paremmin arvioimaan palveluiden vaikuttavuutta. Tavoitteena on se, että viranomaiset pystyisivät tarjoamaan työnhakijoille entistä yksilöllisempiä ja paremmin kohdennettuja palveluita työllisyyden edistämiseksi. Käytännössä tämä tarkoittaisi esimerkiksi sitä, että työvoimaviranomainen voisi hyödyntää tulotietoja yksilöllisemmissä tulosperusteisissa palveluhankinnoissa ja niiden kehittämisessä.

Lisäksi esityksellä mahdollistettaisiin Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukselle oikeus saada ja käsitellä tulotietojärjestelmään tallennettuja tietoja valtionavustuksiin liittyvien lakisääteisten tehtävien hoitamiseksi. Tämän muutoksen tavoitteena olisi vähentää hallinnollista taakkaa avustuksen hakijan ja Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen osalta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2026 vp

Esityksellä arvioidaan olevan vähäisiä vaikutuksia valtionhallinnon viranomaisten toimintaan. Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukselle aiheutuisi noin puoli miljoonaa euroa maksava tietojärjestelmäkehitystyö, joka rahoitettaisiin aiemmin osoitetulla määrärahalla. Esityksestä ei aiheutuisi työvoimaviranomaisille uusia tai laajenevia valtionosuustehtäviä.

Herra puhemies! Nämä muutokset ovat on tarkoitettu tulemaan voimaan kuluvan vuoden marraskuun alusta. — Kiitoksia kaikille.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia, ministeri. — Edustaja Rintamäki, olkaa hyvä.

14.58 Anne Rintamäki ps: Arvoisa puhemies! Käsittelemme hallituksen esitystä eduskunnalle laeiksi työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain ja tulotietojärjestelmästä annetun lain 13 §:n muuttamisesta. Kiitos ministeri Marttiselle asian esittelystä.

Tämä esitys antaa työvoimaviranomaisille paremmat välineet edistää työllisyyttä, joka on tämänkin hallituksen yksi keskeisistä tavoitteista. Työvoimaviranomaisten oikeutta hyödyntää tulorekisterin tietoja työvoimapalveluiden toimeenpanossa, palvelutarpeen arvioinnissa ja palveluiden vaikuttavuuden seurannassa siis laajennettaisiin, mikä tukee tiedolla johtamista ja mahdollistaa yksilöllisemmät ja paremmin kohdennetut työllisyyspalvelut, jotka sopivat asiakkaan tilanteeseen parhaiten. Myös KEHA-keskukselle annettaisiin oikeus käyttää tulorekisteritietoja valtionavustuksiin liittyvien tehtävien, kuten maksatusten, valvonnan ja takaisinperinnän hoitamisessa.

Arvoisa puhemies! Eräs toinen merkille pantava vaikutus tällä esityksellä on turhan byrokratian karsiminen. Tulorekisterin tietojen hyödyntäminen auttaa arvioimaan, mitkä palvelut todella johtavat työllistymiseen. Vaikuttavuuden parempi arviointi lisää luonnollisesti tehokkuutta, jota työllisyyspalveluissa ehdottomasti kaivataan. Lausuntopalautteessa nousi esiin aivan aiheellinenkin huoli tietojen käyttämisestä. On tärkeää huomata, että palautteen perusteella esityksessä onkin painotettu sitä, että tietoja voitaisiin käsitellä vain välttämättömissä käyttötarkoituksissa ja laissa säädetyin rajauksin.

Suuremmassa kuvassa hallitus on jo aiemmin uudistanut työllisyyspalveluita esimerkiksi virkailijan harkintavaltaa lisäämällä, ja eduskunnan käsittelyssä on nyt sellainenkin esitys, jolla opiskelu työttömyysturvalla helpottuu. On siis useita toimia, joilla tätä kokonaisuutta yritetään saada parempaan suuntaan. Hallitus tiedostaa sen, että Suomi ei nouse talousahdingostaan millään muulla kuin työtä tekemällä. Mitä useampi Suomessa asuva löytää työtä, sen parempi yksilölle ja koko yhteiskunnalle. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lyly, olkaa hyvä.

15.01 Lauri Lyly sd: Arvoisa puhemies! Tämä on erittäin tärkeä yksittäinen toimi, joka ehkä auttaa arvioimaan näiden työllisyyspalvelujen toimivuutta ja aktivointitoimien toimivuutta. Meillä on tällä hetkellä 333 000 työtöntä työnhakijaa ja sen lisäksi 90 000 palveluissa, eli laaja työttömyys on 424 000 tänään tulleitten tietojen mukaan, ja työttömyys on jatkanut kasvuaan. Erityisen huolestuttava tieto on tässä se, että pitkäaikaistyöttömien, yli kaksi vuotta työttömänä olleiden, osuus on kasvanut 25 prosentilla. 72 500 on ollut pitkäaikaistyöttömiä, mikä on 14 500 enempi kuin viime vuoden huhtikuussa. Eli nyt kaikkia toimenpiteitä, millä edesautetaan työllistymistä ja niitten toimien vaikuttavuutta, kannattaa edistää.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2026 vp

Tämä tulorekisterin tietojen saaminen näitten toimien vaikuttavuuden selvittämiseksi auttaa. Kun verrataan niitä, jotka eivät ole saaneet palveluita, niihin, jotka ovat saaneet, niin tämä auttaa tällaisessa arvioinnissa hyvin, samoin yksittäisten toimien osalta, näkyykö se tulorekisterissä työllistymisenä ja näkyykö se tulojen kasvuna. Tämä on sillä tavalla erittäin hyvä asia.

Sitten voi sanoa, että kun kunnille on nyt tässä tullut vähän uusia omiakin toimenpiteitä, niin me pystytään arvioimaan myös niitä, mikä on tässä tärkeä osa. Tämä tieto, joka on tuolla työllisyyspalveluissa ja sitten kuntien osalta, on semmoista julkista tietoa, jota ne voivat jakaa keskenään, ja silloin saadaan vaikuttavampia toimia laajemmin tehtyä. Tämä on tärkeä asia tältä osin. Ja kun tämä on kuitenkin näin pieni hallinnollinen asia siirtää näitten tietojen antamista työvoimaviranomaisille ja KEHA-keskukselle tutkimuksia varten, niin minusta tätä kannattaa viedä eteenpäin. Tämä on hyvä asia. Olen tästä puhunut jo aiemmin ministeri Marttisen kanssa, ja nyt näen tämän.

Kiitokset siitä, että tämä lakiesitys on täällä meillä käsittelyssä. Meillä on erittäin vakava työttömyys, ja kaikkia keinoja, joilla saadaan niitä vaikuttavia toimenpiteitä aikaiseksi, on tässä tarpeen tehdä. — Kiitoksia.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hoskonen, olkaa hyvä.

15.03 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa puhemies! [Puhuja tulee saliin juuri ennen puheenvuoron alkua] — Meni vähän tarkoille tämä tuleminen.

Työvoimapalveluiden saamisessa ja niiden toimivuudessa meille suomalaisille, varsinkin tuolla maaseutukunnissa, olemme havainneet ongelman, nyt kun tämä uudistus tehtiin. Se ongelma tulee lähinnä siinä esille, että me emme saa reuna-alueen kuntiin, kuten kotikuntani Ilomantsi on, sitä tietoa, mikä pitäisi saada, kovin nopeasti. Meillä on siellä yksi virkamies — tiedän, kuka se on — jonka tehtävänä on hoitaa meidän alueen työllisyysasioita, mutta se tietoisuus siitä, että sellainen siellä on, on kovin heikkoa, ja ennen kaikkea niiden erilaisten rahoitushankkeiden saanti kuntiin, tällaisiin kuntiin kuin kotikuntani ja koko Pohjois-Karjalan reuna-alueen kunnat ovat, on äärimmäisen vaikeaa. Toivoisin, että jonain päivänä ihan kansanedustaja-aikanani sen päivän vielä näkisin, että tämä lähtisi pelaamaan.

Kun muistelen niitä entisiä aikoja, arvoisa ministeri, niin silloin kun meillä oli — sanon sen miehen nimen hänen kunniakseen — jo edesmennyt Väinö Pussinen työvoimatoimiston hoitajana, silloin se oli aika helppoa, kun esimerkiksi tarvittiin johonkin tehtävään henkilö, joka oli työttömänä ollut pitkään, henkilö, jolla oli taitoja mutta joka oli työttömänä jonkun syyn takia. Siinä sai pienen paketin mukaan, kun otti miehen töihin. Kun oli esimerkiksi metsätöissä äärimmäisen pätevä kaveri, niin hänet työllistettiin kesäajaksi tällä keinoin. Tällaiseen aikaan kun pääsisimme takaisin, olisin siitä onnellinen, mutta luulen, että se ei enää onnistu.

Mutta se, mikä pitää tehdä ja järjestää kuntoon, on tämä tietoisuus saatavuudesta ja se, että se palvelu on aidosti olemassa myös tavallisille ihmisille. Kyllä kunnanjohtaja sen tietää, ja hallintojohtaja, molemmat sen tietävät, mutta se ei kovin paljon auta, jos on 4 400 asukasta kunnassa ja kaksi ihmistä sen tietää. Siellä on vielä 4 398 ihmistä, jotka eivät tiedä. — Ei muuta.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Suhonen, olkaa hyvä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2026 vp

15.05 **Timo Suhonen sd:** Kiitos, arvoisa herra puhemies! Tässä lakiesityksessä kunta- ja kuntayhtymäpohjaisille työvoimaviranomaisille säädettäisiin oikeus saada ja käsitellä nykyistä laajemmin sellaisia tulotietojärjestelmään tallennettuja asiakkaitten tietoja, jotka ovat välttämättömiä työvoimapalvelujen ja niihin liittyvien tehtävien toimeenpanemiseksi ja työllisyyden edistämiseksi. Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukselle säädettäisiin oikeus saada sellaisia tulotietojärjestelmään tallennettuja tietoja, jotka ovat välttämättömiä valtionavustuksiin liittyvien lakisääteisten tehtävien hoitamiseksi.

Arvoisa herra puhemies! Tulorekisteri on yksi Suomen tärkeimmistä tietopohjista. Se tarjoaa reaaliaikaista tietoa palkoista, etuuksista ja palvelussuhteista, ja sen kautta tietoja hyödynnetään erittäin massiivisesti eri viranomaisten toiminnassa. Tämä on vahva perusta, mutta tulorekisterin hyödyntämistä tulee arvioida laajemmin tulevaisuudessa. Tulorekisterin käyttöä on syytä laajentaa hallitusti erityisesti harmaan talouden torjunnan ja työperäisen hyväksikäytön ehkäisemiseksi. Kun tieto liikkuu reaaliaikaisesti ja viranomaisilla on mahdollisuus havaita poikkeamia nopeasti, voidaan puuttua tilanteisiin, joissa palkkoja jätetään ilmoittamatta, työehtoja kierretään tai työntekijöitä käytetään hyväksi.

Tulorekisterin kehittämisessä tulee panostaa erityisesti tiedon laatuun, viranomaisyhteistyöhön ja älykkääseen analytiikkaan, myös tekoälyn mahdollisuuksia hyödyntäen. Näin voimme tunnistaa riskejä aiempaa varmemmin ja aikaisemmin ja kohdistaa valvontaa tehokkaammin.

Tämän lakiesityksen ei tarvitse olla vain pienehkö tekninen muutos, vaan tässä voitaisiin huomioida laajempi ja kattavampi uudistus nimenomaan harmaan talouden ja työntekijöiden hyväksikäytön ehkäisemiseksi. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Edustaja Viitala, olkaa hyvä.

15.07 **Juha Viitala sd:** Arvoisa herra puhemies! Ajattelin itsekin kiiruhtaa tähän saliin vielä keskusteluun mukaan, koska nyt on sillä tavalla aika harvinaislaatuinenkin tilanne, että olemme samasta kotikaupungista kotoisin olevan työministeri Marttisen kanssa samoilla linjoilla. Emme liian usein näin ole, niin siksi ajattelin tässä puheenvuoron positiivisessa hengessä käyttää. Kiitos, ministeri Marttinen, että tämmöisen esityksen toitte saliin. Eli kyllä, olemme ihan yhtä mieltä siitä, että tähän työllisyyden parantamiseen me tarvitaan aivan kaikki keinot käyttöön. Tämä käsittelyssä oleva esitys on kannatettava, koska on tärkeätä mahdollistaa työvoimaviranomaisille tulorekisterin laajempi tietojen käyttö tehtäviensä hoitamiseksi. Elikkä tuodaan siihen työllistämisen työkalupakkiin lisää yksi työkalu — ne kaikki kylläkään eivät ole tällä kaudella olleet vaikuttavia, mutta nyt olemme kyllä samoilla linjoilla.

Tässä voisi sanoa muutaman sanan vielä ehkä tästä tulorekisterin jatkokehittämisestä. Voisi miettiä, että sitä laajentaisi muillekin tahoille, esimerkiksi työttömyyskassoille, jotta ne pystyisivät paremmin tekemään tukipäätöksiä asiakkailleen.

Ja sitten harmaan talouden torjunnassa nämä tulorekisterin kehittämisasiat ovat kyllä varmasti kanssa ihan hyviä työkaluja. Elikkä se tarjoaisi viranomaisille työkalun valvoa pimeän työn käyttöä ja veronkiertoa, alipalkkausta, tämän tyyppisiä työelämässä esiintyviä ongelmia, ja se vähentäisi sitä epäreilua kilpailua työmarkkinoilla ja tilkitsisi myös tieteenkin veropohjaa, koska sitä kassavirtaakin vähän tähän maahan tarvittaisiin lisää.

Näkisin, että tämä tulorekisterin kehittäminen myös lisäisi tasapainoa työmarkkinoille. Se olisi askel kohti reilumpaa työelämää siltäkin osin, että pystyttäisiin seuraamaan — jos

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2026 vp

siis tätä tulorekisteriä kehitettäisiin — mahdollisesti työehtosopimusten mukaisten vähimmäispalkkojen ja ylityökorvausten määriä ja muita, mikäli tätä jatkokehittäisiin. Tänäkin ollaan saatu valitettavasti lukea uutisia epäselvyyksistä marjanpoiminta-alalla. Tämän tyyppisissäkin asioissa nimenomaan jatkokehittämisen mahdollisuuksia näen.

Näillä sanoilla vielä kiitos ministeri Marttiselle. Tosiaan vaihteeksi ihan kiva puhua täällä positiiviseen sävyyn. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lindén, olkaa hyvä.

15.10 **Aki Lindén sd:** Arvoisa herra puhemies! Otin itsekkin tähän puheenvuoron, ja täällä kollegat ovat todenneet jo tässä olevan kyseessä myönteinen lakiesitys, joten en käytä nyt enempää aikaa sen toteamiseen omalta osaltani.

Varmistin vielä tuosta mobiilipuhelimen kalenterista, että 13.4. minulla oli itselläni tapaaminen oman kotikaupunkini Turun kaupungin työllisyysalueen johdon kanssa. Sitä edelsi sellainen keskustelu kunnallishallinnossa, jossa olin esittänyt eräitä mielipiteitä, joita lähdettiin haastamaan, ja ne tukeutuivat taas pitkälti siihen keskusteluun, jota täällä eduskunnassa olin käynyt läheisen edustajakollega Lauri Lylyn kanssa. Sitten minulle järjestettiin tällainen tapaaminen, kansanedustajana tietysti, alueemme työllisyysalueen johdon kanssa, ja kävikin ilmi, joka oli minulle uutta, koska en ole tämän kysymyksen erityisasiantuntija, että aika erilaisia toimintamalleja maan eri työllisyysalueilla näytti olevan, ja siihen pitkälti liittyi sitten se, millaisen käsityksen olin ensin saanut, joka taas ei ollut kotikaupunkini Turun malli. Mutta siinä käytiin todella perusteellinen ja hyvä keskustelu, missä opin muutaman muunkin asian, jotka eivät minulle olleet aiemmin tuttuja. Seuraan toki työttömyysprosenttia niin, että se on melkein vakioaihe kotikaupunkini valtuustossa. Kun osavuosikatsaus tulee, pyydän sen puheenvuoron, jossa viimeksikin jouduin toteamaan, että 14,9 oli itse kaupungin alueen työttömyysprosentti, eli joka seitsemäs työikäinen on työttömänä.

Ne kaksi asiaa, jotka yllättivät, olivat, että kuulin ensimmäisen kerran elämässäni luvun, kuinka paljon oli yli kymmenen vuotta työttömänä olleita. Mehän puhumme usein vuoden tai kaksi vuotta työttömänä olleista ja pitkäaikaistyöttömistä. Turun kaupungissa — tai sitten, tämä pitäisi tarkistaa, oliko koko työllisyysalueen luku — 3 000 henkilöä yli kymmenen vuotta ollut työttömänä. Se oli minulle ihan käsittämätön luku, ja silloin tulee mieleen kyllä juuri nämä puolueemme puheenjohtajan Antti Lindtmaninkin viime päivinä esille nostamat terveystarkastukset, koska siinä joukossahan varmasti on suuri osa itse asiassa henkilöitä, joilla ei joko koulutus tai sitten terveys oikein mahdollistakaan työntekoa.

Toinen asia, joka siinä tuli esille, josta hämmästyin ehkä vielä enemmän, oli se, että kuinka pieni prosenttiosuus siitä htv:stä, henkilötyövoimasta laskennallisesti, mitä sitten alueella oli henkilöstöä käytössä, oikeasti meni sen työpaikan etsimiseen ja järjestämiseen. Jos oikein ymmärsin, niin se oli kaksi ja puoli prosenttia. Minä olisin luullut, että siihen tulee nolla perään, vähintään 25 prosenttia, mutta se resurssi tuntui menevän siihen työvoimahallinnointiin, ei niinkään siihen aktiiviseen työvoiman etsimispolitiikkaan.

Halusin nyt tässä ihan välittää ministerin kuullen nämä asiat. — Kiitoksia.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hoskonen, olkaa hyvä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2026 vp

15.13 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Vielä edelliseen lausumaani viitatun totean, että tässä hallituksen esityksessä lukee aivan oikein, että ”tulorekisterin laajempi hyödyntäminen avaa mahdollisuuksia yksilöllisemmän työllisyyspalvelun tuottamiseksi”. Juuri näin. Mutta, arvoisa ministeri, kun tällaisia byrokraattisia esteitä poistetaan ja tietokantoja käytetään asian eteenpäinviemiseen, niin toivoisin vielä semmoista joustavuutta myös siihen. Kun siellä on niitä työttömiä ihmisiä, kuten edustaja Lindén äsken omassa puheenvuorossaan kuvasi tätä pitkäaikaistyöttömyyden valtavaa ongelmaa, niin sehän on tietysti valtava murhenäytelmä, elämä on todella ankeaa niin pienillä tuloilla, ja varmaan siihen liittyy sitten monta muutakin ongelmaa, jotka sitten siihen yleensä liittyvät.

Mutta se, mikä tässä on iso ongelma, on se, että loppujen lopuksi — tiedän, että vaikka kotikuntani työttömissä — monella ihmisellä on monenlaisia hyviä taitoja mutta sitten byrokraatia käytännössä estää sen, että hän pääsisi töihin niin että hän jonkun pienen bonuksen saisi. Olisi vaikka nyt niin, että joku kirvesmiestaitoinen kaveri, jos ei ihan täysin työkykyinen olisikaan, pääsisi johonkin firmaan tekemään nyt vaikka pienellä tuella työtä kesäaikana, kun sitä työvoimaa tarvitaan juuri silloin — ehkä talvella 30 asteen pakkasessa rakennusfirmat eivät voi ulkotyötä tarjota. Tällaista järkevää toimintaa toivoisin teiltä. Ymmärrän, että se on näitten lakien ja erilaisten... Kilpailuvirastohan valvoo näitä, että ei asiattomia tukia ole, mutta ei minusta se ole mikään asiaton tuki, jos ihmisen henkistä tilaa autetaan ja autetaan häntä pääsemään mahdollisesti oikean työn pariin, oikeasti palkatun työn pariin, joka on siis ihan vapailla markkinoilla. Tällaisen mahdollisuuden avaamista toivoisin teiltä.

Työttömyys on tänä päivänä niin vakava ongelma, että se ei ole pelkästään ihmisen henkilökohtainen ongelma, se on koko terveydenhuollon ongelma ja sen työttömän ihmisen lähipiirin ongelma. Se on inhimillinen murhenäytelmä, kun se on noinkin pitkään jatkunut kuin mitä edellisessä puheenvuorossa edustaja Lindén hyvin kuvasi.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lundén, olkaa hyvä.

15.15 Mikko Lundén ps: Kiitos, arvoisa herra puhemies! Hallituksen tavoitteena on, että työllisyyspalvelut perustuisivat tulevaisuudessa enemmän tietoon ja vähemmän summanmutikassa tehtyyn arvailuun. Työllisyyspalvelut on jo vuosia koettu liian byrokraattisiksi, hitaiksi ja tehottomiksi. Vaikka palveluissa tehdään hyvää ja ammattimaista työtä, monelle työnhakijalle on voinut tulla kokemus siitä, että heitä on juoksutettu luukulta toiselle ja he ovat joutuneet kirjoittamaan aina uusia papereita ja lomakkeita toistensa perään. Palveluista on puuttunut oikein kohdennettu apu siihen, miten me todella saamme autettua ihmiset työelämän pariin.

Arvoisa herra puhemies! Tämän esityksen tarkoituksena on, että työvoimaviranomaiset saisivat nykyistä paremmat mahdollisuudet hyödyntää tulorekisteristä saatavia tietoja palveluissaan. Käytännössä tämä tarkoittaa siis sitä, että me pystymme paremmin seuraamaan, mitkä palvelut johtavat oikeasti työllistymiseen ja mitkä taas eivät. Jos jokin tietty koulutus tai palvelu toimii hyvin, sitä kannattaa ehdottomasti lisätä. Jos taas jotain palvelua tuetaan vuodesta toiseen ilman tuloksia, meidän täytyy uskaltaa lopettaa nämä turhat ja aikaa vievät toiminnot. Veronmaksajien rahoja pitää käyttää järkevästi ja vaikuttavalla tavalla.

Tämä on myös tavallisen suomalaisen työnhakijan etu, että olemassa olevia resursseja käytetään niihin keinoihin, jotka aidosti auttavat ihmisiä työllistymään. Kun viranomaisil-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2026 vp

le saadaan parempi kokonaiskuva ihmisen tilanteesta, työtön voidaan ohjata nykyistä paremmin juuri hänelle sopivien palveluiden pariin.

Täytyy myös muistaa, että työttömät eivät ole mikään yksi tai samanlainen joukko vaan jokainen on yksilö. Se tarkoittaa siis sitä, ettemme voi tarjota kaikille työnhakijoille samaa apua vaan apu tulee kohdentaa oikealla tavalla. Yksi saattaa tarvita lisää koulutusta, toinen nopeaa työnvälitystä ja kolmas tukea työkykyyn tai arjen haasteiden selättämiseen. Mitä paremmin kohdennamme olemassa olevat vaikuttavat palvelut, sitä paremmat mahdollisuudet ihmisillä on päästä takaisin työelämään, ja sitä me kaikki haluamme.

Samalla tämä esitys voi vähentää turhaa byrokratiaa ja paperinpyörittelyä. Kun tietoja voidaan hyödyntää viranomaisten välillä, työnhakijan ei tarvitse toimittaa samoja tietoja ja lomakkeita moniin eri paikkoihin, vaan ne ovat yhdessä ja samassa paikassa tallessa.

Arvoisa herra puhemies! Samalla haluan muistuttaa, että tässä esityksessä ei ole kyse siitä, että haluaisimme kerätä rajattoman määrän tietoja ihmisistä tai tehdä tätä lakimuutosta valvontamielessä. Tietojen käyttö on rajattu vain välttämättömiin viranomaistehtäviin, ja sen käyttöä säätelee laki. Tietosuojaa on huomioitu erityisen hyvin tämän esityksen valmistelussa. Tässä esityksessä ei myöskään pakoteta kuntia tai työllisyysalueita ottamaan uusia toimintamalleja käyttöön. Se antaa vain mahdollisuuden hyödyntää olemassa olevia tietoja paremmin siellä, missä siihen kaikilla on suuri tarve.

Arvoisa herra puhemies! Työllisyyspalveluiden tulee auttaa ihmisiä töihin juuri heille oikein kohdennetuilla keinoilla. Tämän esityksen myötä etenemme työllisyyspalveluissa kohti entistä parempia palveluita. Tavoite on, että tulevaisuudessa palvelut olisivat entistä vaikuttavampia, yksilöllisempiä ja tehokkaampia. — Kiitos, arvoisa herra puhemies.

Puhemies Jussi Halla-aho: Ministeri Marttinen, kaksi minuuttia, olkaa hyvä.

15.18 Työministeri Matias Marttinen: Kiitoksia paljon, herra puhemies! Hyvät kansanedustajat, kiitoksia hyvin rakentavasta keskustelusta. Näin ajattelinkin, kun tämän esityksen toin eduskuntaan, että tämän ympärillä saataneen käydä taas hyvin tällaista rakentavaa, eteenpäin katsovaa keskustelua. Voisin muutamaaan edustajien huomioon ja kysymyksiin tässä tarttua.

Ensinnäkin, edustaja Hoskonen, otitte erittäin hyvin esille tämän kuntien tiedonsaannin. Olen havainnut nyt, kun tehtävät ovat siirtyneet näiden uusien työllisyysalueiden vastuulle ja KEHA-keskus valtakunnallisesti kokoaa tällä hetkellä nimenomaan valtakunnallista tietoa, dataa, taas vastaavasti sitten tästä työllisyystilanteesta, työttömyystilanteesta, palveluihin osallistumisesta, että tässä on ollut selkeästi myös tämmöisiä tiedonkulun puutteita. Olen myös antanut hyvin voimakasta tulosohjausta KEHA-keskukselle siitä, että vaikka Ilomantsissa Pohjois-Karjalassa tai vaikka Turussa työllisyysalue saa sen kaiken tarvittavan tiedon, jotta taas vastaavasti voidaan tehdä niitä johtopäätöksiä, minkä kaltaisia ratkaisuja ja päätöksiä siellä paikallisella tasolla on järkevää kaikkienensa tehdä.

Hyvät kansanedustajat, tämä esitys edelleen vahvistaa tätä paikallisen näkökulman toteutumista ja sitä, että voidaan myös mitata, mikä on se vaikuttavuus palveluissa, että jos tehdään tietyn tyyppisiä investointeja, lisäyksiä koulutuksiin, palveluihin, niin millä tavalla ne sitten taas vastaavasti tuovat sitä tulosta. Elikkä tässä on kyse juuri siitä, että voidaan tiedolla johtaa sitä, miten palveluita saadaan vietyä eteenpäin.

Edustaja Lindén käytti hyvän puheenvuoron. Minun täytyy todeta siihen se, että olen teidän kanssanne täysin samaa mieltä siitä, että kun tehtävät ovat siirtyneet kuntien vastuulle,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2026 vp

niin ymmärrettävästi taas vastaavasti, kun järjestämisvastuu on siirtynyt paikalliselle tasolle, myös nämä mallit ovat hyvin erilaisia. Se on ikään kuin osa tämän koko siirron luonnetta.

Vastaavasti olen myös sanonut julkisuuteen, että minusta meidän järjestelmässä on kylä sellainen ihan selkeä valuvika, että työttömiä työnhakijoita jopa valvotaan, jopa kytetään aika tarkasti. Osoituksena siitä vaikka se, että muutamme nyt lainsäädäntöä, jolla nimenomaan avoimessa korkeakoulussa tehtäviä opintoja ei tarvitse enää rekisteröidä eikä ilmoittaa työvoimaviranomaiselle. No, minkä ihmeen takia ylipäänsä näitä tietoja pitäisi toimittaa viranomaiselle, koska he ovat kuitenkin luonnollisesti työmarkkinoiden käytettävissä? [Anna Kontulan välihuuto] — Tässä on kyse kuitenkin, edustaja Kontula, myös varsin vanhasta lainsäädännöstä kaikkienensa. Voitte sitten käyttää puheenvuoron, jos haluatte jatkaa tästä väittelyä.

Taas vastaavasti olen myös samaa mieltä siitä, että nimenomaan tätä sääntelyn- ja normipurkua tarvitaan, jotta asiantuntijoiden, jotka tekevät työtä Ilomantsissa, Turussa, Raumalla, Porissa, aivan missä päin Suomea vain, työaika menee siihen ihmisten kohtaamiseen, siihen palveluun. Edelleen valitettavasti on niin, että saan paljon viestiä siitä, että byrokratian ja hallinnollisen työn määrä on erittäin korkea, mutta olen sitoutunut viemään eteenpäin näitä lainsäädännön muutoksia, jotta järjestelmää saadaan muutettua pala kerrallaan järkevämpään suuntaan.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin työelämä- ja tasa-arvovaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan on annettava lausunto.